

STOCKHOLMSKÄLLAN

Kvinnornas brev till prostitutionspolisen

Under åren 1847-1918 skrevs kvinnor som sålde, eller antogs sälja, sexuella tjänster in vid Besiktningbyrån. Deras prästbetyg, den tidens viktigaste identitetshandling, togs i förvar och i stället fick de en besiktningbok. Där noterade läkarna hur det gått på den senaste "besiktningen".

Besiktningbyrån låg på Trädgårdsgatan 3 i Gamla stan, bara ett stenkast från Slottet. En gång i veckan förväntades de inskrivna kvinnorna komma in för en gynekologisk läkarkontroll. Det officiella syftet var att hindra spridningen av könssjukdomar. 1859 inrättades polisens prostitutionsavdelning som fick till uppgift att se till att prostituerade kvinnor skrevs in vid Besiktningbyrån och att de redan inskrivna kvinnorna verkligen kom när det var dags för besiktning.

Prostitutionspolisen fick en strid ström av brev och ett trettiotal av dem kan du läsa på Stockholmskällan. Inte sällan är det sexköpare som vill ange kvinnor som de tror sig ha blivit smittade av, eller grannar som klagat på stö-

kiga kvinnor som "tager sin existens af lasten". Några av breven kommer från personer som anställt en av de inskrivna kvinnorna. 1883 berättar till exempel brädgårdsarbetare Johansson att han tagit Maria Adolfinna Bergström i tjänst och att hon "nu upphör med sitt sedeslösa lif och hädanefter kommer att på ärbart sätt med arbete sig försörja". Mest intressant är kanske ändå vad kvinnorna själva skriver.

Anna Anderberg är en av många som vill meddela att hon inte kan komma till besiktningen. Luciadagen 1884 skriver hon:

"Jag lofvade visserligen Herr Nilsson att försöka komma upp i dag, men det är mig omöjligt för mina fötter. Men om Måndag då lofvar jag, om jag så skall komma i tåflor, som nog är trokigt, så nu hoppas jag på Herr Kommissariens Godhet att ej vara ond på mig."

Samma dag sitter Anna Sofia Kvarfoth i fängelset och formulerar sin vädjan till Kommissarie Lindgren. Anna Sofias barn kommer ut från Barnhuset efter nyår och där-

"Jag lofvade visserligen Herr Nilsson att försöka komma upp i dag, men det är mig omöjligt för mina fötter."

för vill hon släppas fri:

"Förlåt att jag vågar besvara Herr Kommissarien, men jag vill be om det finnes någon möjlighet om Herr Kommissarien hjälpte mig så jag blir fri snälla goa Herr Kommissarien förlåt mig bara för den här gången ock låt mig ej tillbringa min Jul inom fängelsets murrar jag skall sedan uppföra mig så att Herr Kommissarien slippa att ha någon mera anmärkning mot mig..."

Trots att kvinnornas språk ofta präglas av underdanighet mot polisen har de, precis som Anna Sofia Kvarfoth, ofta ett tydligt ärende. Mathilda Andersson inleder vintern 1886 sitt brev med att kort meddela att hon inte kan komma till doktorn - "jag har vrickat mig i min fot" - innan hon kommer

till saken: Har de häktat Agnes Wicksten? Denna Agnes har nämligen stulit Mathildas kapp, "... så nu har jag ingenting till att ha på mig en gång när jag blir så golik så jag kan gå, mån goda Herr bed någon utaf Herrarna att dem äro snälla ock tar reda på min kapp för jag har ej någon till att sjicka."

Ett upprörande brev kommer från sömmerskan Ingrid Sofia Johansson som i mars 1869 blivit inskriven vid Besiktningbyrån efter att ha blivit "antastad af en polis-konstapel". Hon som alltid försörjt sig med hederligt arbete tycker "det är nästan för mycket att på ett sådant sätt blifva skymfad det jag aldrig gjort mig skyldig till dylika förseelser". Ingrid Sofia bifogar även intyg om sitt redliga leverne från såväl sin hyresvärd som sin arbetsgivare.

I Stockholmskällan hittar du även Johan Erik Johanssons omfattande undersökning av besiktningssystemet från 1913. Modern forskning i ämnet har bedrivits av Yvonne Svanström och Rebecca Lennartsson.

Kettil Mannerheim

SKRIFTLIG VÄDJAN. Kvinna ber om att bli utskriven från Besiktningbyrån den 22 februari 1885.

SKÄMTTECKNING ANNO 1878. Då ansågs det som ett stort problem att det vid första anblicken var svårt att skilja en "god" kvinna från en "dålig".

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

SELECTMÄKLARNA

3:A NACKA-SICKLA - HELT OGENERAT! - SJÖUTSIKT - HÖRNLÄGE

SLÅENDE SJÖUTSIKT MED MILSVID VY. HÖRNLÄGE MED SJÖUTSIKT FRÅN ALLA RUM. HELT OGENERAT!

YTA: 74 kvm UTGÅNGSPRIS: 2 525 000 kr MÅN.AVG: 4 125 kr

VISAS: Sön 7/8 kl. 11:30-12:15 & Mån 8/8 kl. 18:00-18:15

ADRESS: Ekuddsvägen 3, 10 tr, hiss. MÄKLARE: Åsa Skjönsberg 08-410 824 00

Är bostaden på Södermalm värd 58.000 kr eller 68.000 kr per kvm? Fråga oss vi vet!

Då vi även vet hur viktigt det är att framhäva bostadens styrkor för ett högt slutpris, kommer vi gärna med säljstrategiska tips och inredningsförslag.

Hos oss hittar du kunniga och engagerade fastighetsmäklare som anpassar sig efter dina förutsättningar och ökar värdet på din bostad.

Kontakta oss idag för en kostnadsfri försäljningsvärdering så berättar vi mer om vårt framgångsrika försäljningskoncept. Vi utför värderingar inom 24 timmar.

Vi har öppet 7 dagar i veckan.

Du når oss på 08-410 824 00

08-410 824 00

www.selectmaklarna.se